

ምጥ እንዲመጣ መገፋፋት

አንድ ሴት ምጥ እንዲጀምራት የሚረዳ ሰው ሰራሽ ዘዴዎችን መጠቀሙ አንዳንዴ አስፈላጊ ነው። ይህ ምጥ እንዲመጣ መገፋፋት ተብሎ ይጠራል።

ምጥ እንዲመጣ መገፋፋት ምንድን ነው?

በአብዛኛው እርግዝናዎች ላይ ምጥ የሚጀምረው በተፈጥሮ በ37 እና 42 ሳምንታት መካከል ባለው ጊዜ ሲሆን፤ ህጻኑ እንዲወለድ ይመራል። ሀኪሞችና አዋላጅ ነርሶች ምጡ በሰው ሰራሽ እንዲጀምር በሚያበረታቱበት ጊዜ ምጡ 'እንዲመጣ ይገፋፋል/induced'።

ምጥ እንዲመጣ መገፋፋቱ ለምንድን ነው የተመረጠ?

ምጥ እንዲመጣ መገፋፋቱ በአብዛኛው የተለመዱ ምክንያቶች፡

- እርግዝናው ከ41 ሳምንታት በላይ ከሆነው
- ሽንት ውሃ ከፈሰሰ ነገር ግን በተፈጥሮ የምጥ መከማተር አለመጀመር
- ህጻኑ ደህና ካልሆነ ወይም በደንብ እያደገ ካልሆነ
- እናት የሆነ የጤና ጉዳይ ካለባት ነው።

የሆኑ ችግሮች አሉን?

ምጥ እንዲመጣ መገፋፋት ጋር በተዛመደ የሚከሰቱ ችግሮች አሉ። አንዳንድ ሴቶች ምጥ እንዲመጣ ግፊት እንዲደረግ እንደማይፈልጉና የተፈጥሮ ምጥ መጀመር ላለመጀመሩ 'መቆየትና ማየት'ን ይመርጣሉ።

ምጥ እንዲመጣ መገፋፋት በሚነገርበት ጊዜ ከሚቀጥለው እርግዝናዎች ጋር በተዛመደ ችግሮች እንዳሉም ነው።

ውሳኔ ከማካሄድዎ በፊት የርስዎ ሀኪም ወይም አዋላጅ ነርስ ምጥ እንዲመጣ መገፋፋት በማካሄድ ባለማካሄድ ስለሚከሰቱ ችግሮች ማብራሪያ ይሰጣሉ።

እንዴት ምጥ እንዲመጣ ግፊት ይደረጋል?

ምጥ እንዲመጣ የሚያደርጉ አራት የተለያዩ ዘዴዎች አሉ፡

- ፕሮስታግላንዲን/prostaglandin
- የሚነፋ ለስላሳ ፉኛ/a balloon catheter
- በሰው ሰራሽ የሽንት ውሃ እንዲፈስ ማድረግ
- ሆርሞንስ/oxytocin ይሆናል።

አብዛኞቹ ሴቶች ከመውለዳቸው በፊት እነዚህን የተቀላቀሉ መውሰድ ይፈልጋሉ።

ምጥ እንዲመጣ ግፊት በሚደረግበት ቀን ምን ይፈጠራል?

የርስዎ ምጥ እንዲመጣ ግፊት በሚደረግበት ቀን ቀደም ሲል የነበረዎትን ዘዴ ለመለወጥ መወሰን ይቻላል ይሆናል። የሴት ብልት ከተመረመረ በኋላ በርስዎ ማህጸን ጫፍ ላይ ለውጥ ካለ፤ ይህም ማለት በበለጠ ተስማሚ የሆነ ሌላ ምጥ እንዲመጣ የሚገፋፋ ዘዴ ካለ ነው። የርስዎ ሀኪም ወይም አዋላጅ ነርስ ስለዚህ ክርስዎ ጋር ይነጋገራሉ።

ምን ያህል ጊዜ ይወስዳል?

አንዴ ምጥ እንዲመጣ ግፊት ከተጀመረ በቀጣይ ተደጋጋሚ ክትትል ይደረግልዎታል። በአካባቢው እግር ጉዞ መሄድ ይችላሉ ነገር ግን ከሆስፒታል መውጣት የለብዎም። የርስዎ ማህጸን ጫፍ እድገት እያሳየ ለመሆኑ ለማጣራት በተደጋጋሚ ምርመራ ይካሄዳል። ምጥ እንዲመጣ ግፊት ፈጣን የአሰራር ሂደት አይደለም። አንዴ ከተጀመረ ህጻኑ እስኪወለድ ድረስ ከ24 ሰዓታት በላይ ሊወስድ ይችላል። የርስዎ ማህጸን ጫፍ መስተካከል ካስፈለገው ሁለት ወይም ከዚያ በላይ ቀናት ሊወስድ ይችላል።

ምጥ እንዲመጣ ግፊቱ ከተጀመረ በኋላ ሃሳብዎን መቀየር ይችላሉን?

አንዴ ምጥ እንዲመጣ ግፊቱ ከተጀመረ በኋላ ልጅዎ እስኪወለድ ድረስ እንደሚቀጥል ይገመታል። የምጥ ማምጫ ግፊት ሂደት እንዲቆም አንመክርም።

ከተፈጥሮ ምጥ ጋር ሲነጻጸር የበለጠ ያማልን?

እያንዳንዱ የወሊድ ምጥ ይለያያል። ለአንዳንድ ሴቶች ምጥ እንዲመጣ ግፊቱ በራሱ ከጀመረ መደበኛ ምጥ ጋር ሲነጻጸር በበለጠ ህመም እንደሚፈጥር ሲሆን ይሁን እንጂ ለሁሉም ሴቶች ላይ ይህ ትክክል አይደለም። አስፈላጊ ከሁነ ምን ጊዜም በአክርካሪ የሚሰጥ ማደንዘዣ/Epiduals ይቀርባል።

ይህ ይሰራልን?

አንዳንድ ጊዜ ምጥ ማምጫ ግፊት እንደሚሰራና ወደ ወሊድ ምጥ መሄድ አይችሉም። ይህ ሁኔታ ከተፈጠረና ደህንነት ያላቸው ሁሉም አማራጮች ከተሞከሩ ታዲያ የቀዶ ጥገና/caesarean ሊያስፈልግዎት ይችላል ይሆናል።

ምጥ እንዲመጣ መገፋፋት ዘዴዎች

እርስዎ የሚፈልጉት ምጥ ማምጫ ግፊት ዘዴ ምጥ ለመጀመር እንደ የርስዎ ማህጸን ጫፍ (የማህጸንዎ አንገት) ምን ያህል ዝግጁ መሆን ይወስናል። የርስዎ ሀኪም ወይም አዋላጅ ነርስ የርስዎን ማህጸን ጫፍ ለማጣራት የብልት ምርመራ በማካሄድ የትኛው ዘዴ ለርስዎ ትክክለኛ ስለመሆኑ ያነጋግራሉ።

የርስዎ ማህጸን ጫፍ ለምጥ ዝግጁ ካልሆነ 'ማበረታቻ/Priming' ሊያስፈልግዎት ይችላል። ማበረታቻው/ Priming የሚረዳው የርስዎ ማህጸን ጫፍ ለምጥ ዝግጁ እንዲሆንና ይህም በሚነፋ ለስላሳ ፉፍ/balloon catheter ወይም ፕሮስታግላንዲን/prostaglandin በመጠቀም ማካሄድ ይቻላል።

እነዚህ ዘዴዎች የሚረዱት የርስዎ ማህጸን ጫፍ ለምጥ ዝግጁ እንዲሆን ነገር ግን ብዙዎቹ ምጥ እንዲጀምር አያደርግም።

ማበረታቻ/ Priming ከ 6 እስከ 48 ሰዓታት ባለው ጊዜ መውሰድ ይቻላል። አንዴ የርስዎ ማህጸን ጫፍ ከተከፈተ፤ ሊያስፈልግዎት የሚችል።

- የርስዎ ሽንት ውሃ እንዲፈስ እና
- አክሲቶሲን/oxytocin መድሃኒት፤ ይህም የምጥ መኮመታተር ይጀምራል።

ወደ ምጥ ከመግባትዎና ልጅ ከመውለድዎ በፊት እነዚህ ሁለቱንም ሊያስፈልግዎት ይችላል።

ፕሮስታግላንዲን Prostaglandin

ፕሮስታግላንዲን Prostaglandin በቅባት/ጀል ወይም በከኒና መልክ ሲቀርብ፤ ይህም በርስዎ ብልት ውስጥ በማስገባት የማህጸን ጫፍ እንዲለሰልስና ለሚቀጥለው የምጥ ደረጃ ዝግጁ እንዲሆን ይረዳል።

ፕሮስታግላንዲን Prostaglandin በሚደረግበት ጊዜ ቢያንስ ለ30 ደቂቃዎች የሚሆን መጋደም እንዳለብዎትና ምጥ እስኪጀምር ድረስ በሆስፒታል ውስጥ ይቆያሉ።

ማወቅ ያለብዎት ነገሮች

- ፕሮስታግላንዲን Prostaglandin አንዳንዴ የብልት ህመምን ይፈጥራል።
- በቁጥር አነስተኛ በሆኑ ሴቶች ላይ አንዳንድ ችግሮች ሲያጋጥማቸው ማለት እንደ ማቅለሽለሽ፣ ማስታወክ ወይም ተቅማጥ ይሆናል።
- ፕሮስታግላንዲን Prostaglandin አልፎ አልፎ ማህጸን በጣም እንዲከማተር ምክንያት ሊሆን ይችላል። ይህ ሁኔታ ከተከሰተ፤ ለማህጸንዎ ማዝናኛ የሚሆን መድሃኒት ይሰጥዎታል።
- ብዙዎች ሴቶች ወደ ወሊድ ምጥ ለመሄድ የበለጠ እርዳታ ያስፈልጋቸዋል።

የሚነፋ ለስላሳ ፉፍ/Balloon catheter

ቀጭን ቱቦ ካተተር/ catheter ተብሎ ሲጠራ፤ ከፋኛ መጨረሻን በርስዎ ብልት ውስጥ ተደርጎ ወደ የርስዎ ማህጸን ጫፍ በማስገባት ከዚያም ፉፍው ከውሃ ጋር ይነፋል። ይህ የሚነፋ ለስላሳ ፉፍ/balloon catheter እንዲሞላበት በርስዎ ማህጸን ጫፍ ላይ ግፊት እንዲያደርግ ይጠቅማል። የማህጸን ጫፍ እንዲከፈት በመርዳት ለሚቀጥለው የወሊድ ምጥ ደረጃ ዝግጁ ያደርጋል።

ካተተር/catheter የሚቀመጠው እስከ 12 ሰዓታት ሲሆን ከዚያም ከፋኛ ውሃው ከተወሰደ በኋላ ካተተር/catheter ይወጣል። ካተተር/catheter ውስጥ በተቀመጠበት ጊዜ በአካባቢው መደበኛ እንቅስቃሴ ማድረግ ይችላሉ።

ካተተር/catheter ከወጣ በኋላ ቀጣዩን እርምጃ ለመወሰን ሌላ የብልት ምርመራ ይኖርዎታል።

ማወቅ ያለብዎት ነገሮች

- ብዙዎች ሴቶች ወደ ወሊድ ምጥ ለመሄድ በበለጠ እርዳታ ያስፈልጋል።

ሰው ሰራሽ ለወለቀ/ለተባላሽ ህብረ ህዋሳት (ARM)

ይህ የአሰራር ሂደት በተለምዶ የርስዎ ሽንት ውሃ መፍሰስ ተብሎ ይጠራል።

አንዴ የማህጸን ጫፍ ብብቃት ሲከፈት፤ የርስዎ ሀኪም ወይም አዋላጅ ነርስ አነስ ተኛ መንጠቆ ያለውን መሳሪያ በመጠቀም የርስዎ ሽንት ውሃ እንዲፈስ ይደረጋል። ይህን በማካሄድ ጉዳት የለውም ነገር ግን ምርመራው አመቺ ላይሆን ይችላል። በርስዎ ወሊድ ምጥ ባለው ጊዜ የርስዎ ውሃ በመጠኑም ቢሆን መፍሰሱን ይቀጥላል።

ማወቅ ያለብዎት ነገሮች

- ምንም እንኳን የርስዎ ሽንት ውሃ በቀጥታ ሊፈሰም፤ የእትብት መዛባት፤ መድማትና የበሽታ ብክለትን ሊጨምር ይችላል። ይህንን ለማስወገድ የርስዎ ሀኪም ወይም አዋላጅ ነርስ እንክብካቤ ያካሂዳሉ ነገር ግን ሊፈጠር ስለሚችል ማንኛውም ድንገተኛ ችግር ላይ ስልጠና ያገኙ ናቸው።
- የርስዎ ሽንት ውሃ በመፍሰስ የወሊድ ምጥ መጀመሩ አነስተኛ ነው። የርስዎ ሽንት ውሃ ከፈሰሰ በኋላ ቶሎ ብሎ አክሲቶሲን/oxytocin መድሃኒት መጀመሩ በጣም ጥሩ ነው።

አክሲቶሲን/oxytocin

ይህ መድሃኒት በተፈጥሮ ወደ ወሊድ ምጥ እንዲሄዱ ከሚያደርገው ሆርሞን ጋር ተመሳሳይ ነው። በቼን ደም ስራ ውስጥ መርፌ ማስገባትና ከአክሲቶሲን/ oxytocin የያዘ ጠብታ ጋር ማያያዝ።

ለሚሰጥዎት የአክሲቶሲን/oxytocin መድሃኒት መጠን በመንፈያ መቆጣጠር። እርስዎ በወሊድ ምጥ እስካሉበት ጊዜ በየ ግማሽ ሰዓታት በአዋላጅ ነርስ በኩል የጠብታ መንፈያው ይከፈታል። ለዚህ የሚወስደው ጊዜ ርዝመት እንደ እያንዳንዱ ሴት ይለያያል ነገር ግን ብዙ ሰዓታት ሊወስድ ይችላል።

ጠብታው በሚካሄድበት ጊዜ በአብዛኛው አዋላጅ ነርስ ከርስዎ ጋር ይቆያል። የወሊድ ምጥ በሚካሄድበት ጊዜ የ CTG መሳሪያ በመጠቀም የርስዎን ህጻን ልብ ትርታ ቁጥጥር/ክትትል ይደረጋል።

ማወቅ ያለብዎት ነገሮች

- በሚወስዱት ጠብታ እና CTG መሳሪያ ሳቢያ ያለዎት የአካባቢ መንቀሳቀስ ችሎታ የተወሰነ ነው።
- አልፎ አልፎ አክሲቶሲን/oxytocin ለማህጸን በጣም የመኮማተር ምክንያት ሊሆን ይችላል። ይህ ሁኔታ ከተከሰተ፤ በግራ ጎንዎ ገደም እንዲሉ ይጠየቃሉ ታዲያ ጠብታው ይስተካከላል ወይም ይቆማል። የማህጸን መኮማተር ችግሩን ለመቀነስ ሌላ መድሃኒት ሊሰጥ ይችላል። ይህ ሊካሄድ የሚችለው በልጅዎ ልብ ትርታ ላይ አሳሳቢ ሁኔታዎች ካለ ነው። ከእነዚህ ጉዳዮች ጋር በተዛመደ ለማካሄድ የእኛ ሀኪሞች ወይም አዋላጅ ነርሶች ስልጥነታዎች።
- የርስዎ ምጥ እንዲመጣ መገፋፊያ በአክሲቶሲን/oxytocin መድሃኒት ጋር ከሆነ በሽንት ውሃ መፍሰስ መውለድ አይችሉም።

በሴቶች ላይ ምጥ እንዲመጣ መገፋፊያ የሚወስዱ ከሆነ

ምጥ እንዲመጣ መገፋፊያ በሚወስዱበት ቀን

እባክዎ በተጠቀሰው ጊዜ መድረስ።

- ከዘገዩ፤ የርስዎ ምጥ እንዲመጣ መገፋፊያ ቀጠሮ ለሌላ ጊዜ ሊራዘም ይችላል።
- ቀደም ብሎ በመድረስ ቀደም ብለው ይታያሉ ማለት አይደለም።

ወደ ሆስፒታል እንዲገቡ ከተደረገ በኋላ በርስዎ ህኪም ወይም አዋላጅ ነርስ የሚደረግ።

- የርስዎን ማህጸን ጫፍ ለመገምገም የብልት ምርመራ ይደረጋል
- የልጅዎን አቀማመጥ ቅርጽ ማጣራት
- የልጅዎን ልብ ትርታ ለመከታተል መቆጣጠሪያ መጠቀም።

የብልት ምርመራ ማካሄዱ የሚረዳው ለርስዎ ህኪም ወይም አዋላጅ ነርስ የርስዎ ማህጸን ጫፍ ለወሊድ ምጥ ምን ያህል ዝግጁ እንደሆነ ለመወሰን ነው። ከዚያም የትኛው ምጥ እንዲመጣ መገፋፊያ ዘዴ ለርስዎ ተስማሚ ስለመሆኑ ያነጋግራሉ።

የርስዎ ምጥ እንዲመጣ መገፋፊያ የሚጀመረው ሆስፒታል ከገቡ በአንድ ሰዓት ውስጥ እንደሆነ፤ ይሁን እንጂ ሆስፒታሉ በጣም ስራ ከበዛበት ሊዘገይ ወይም ለሌላ ጊዜ ቀጠሮ ይደረጋል።

በመዘግየቱ ሊያበሳጭዎት እንደሚችል ቢረዳንም ነገር ግን ለርስዎና ልጅዎት በጣም ጥሩ የሆነ እንክብካቤ መስጠት ስለምንፈልግ ታዲያ እርስዎን በሚገባ መንከባከብ የሚችል ሰው ከሌለ የርስዎን ምጥ እንዲመጣ መገፋፊያ ስራን አንጀምርም። በየጊዜው ያለውን ሁኔታ እንደምናሳውቅና መዘግየቱ በተቻለ መጠን በአጭር ጊዜ እንዲሆን የተቻለንን እናደርጋለን።

የርስዎ ምጥ እንዲመጣ መገፋፊያ የሚወስዱበት ሰዓትና ቀን (Time and date of your induction)

ቀን: ..... (Date)

የሚደረስበት ሰዓት: ..... (Time to arrive)

የት እንደሚኬድ: ..... (Where to go)

የታቀደ ምጥ እንዲመጣ መገፋፊያ ዘዴ (Proposed induction method):

.....

የርስዎን ቀጠሮ ቀንና ሰዓት በስልክ ደውለን እናሳውቃለን። እንዳንዴ እነዚህን ለሌላ ጊዜ ቀጠሮ ለማስያዝ ያስፈልገን ይሆናል።

እኛን ለማነጋገር

ስለርስዎ ምጥ እንዲመጣ መገፋፊያ ዘዴ ለአዋላጅ ነርስ ለማነጋገር

- ፓርክቪል/Parkville: ስልክ: (03) 8345 2170
ከሰኞ እስከ ዓርብ (ከጥዋት ሰዓት 8.30am እስከ ከሰዓት በኋላ 4.30pm)
- ሳንድሪንግሃም/Sandringham: ስልክ: (03) 9076 1245
ከሰኞ እስከ እሁድ (24 ሰዓታት)

የክህደት ቃል ይህ የመረጃ ዝርዝር ወረቀት ለአጠቃላይ መረጃ ብቻ ተብሎ የቀረበ ነው። ስለልጅዎ እና የርስዎ ጤና እንክብካቤ ፍላጎቶች ለየት ያለ ምክር ለማግኘት ከርስዎ የጤና ባለሙያ ምክር ማግኘት አለብዎት። በዚህ የመረጃ ዝርዝር ወረቀት ላይ ተመርኩዞ ለሚከሰት ማንኛውም ጥፋት ወይም ለሚነሳ ጉዳት በሮያል ሴቶች ሆስፒታል በኩል ተቀባይነት አይኖረውም። ለእርስዎ ወይም ለህልጅዎት በአስቸኳይ ህክምና እንዲደረግልዎት ከፈለጉ፤ እባክዎ በአቅራቢያዎ ያለን የድንገተኛ ህክምና ክፍል ያነጋግሩ። © The Royal Women's Hospital 2018